

CD&V-voorzitter Sammy Mahdi. — © BELGA

CD&V is bereid mee te denken over euthanasie voor dementerenden. Maar de Vlaamse christendemocraten koppelen er wel zeer strenge voorwaarden aan vast. Sowieso is een nieuwe wet voor na de verkiezingen.

Farid El Mabrouk

Vrijdag 1 maart 2024 om 12:03

Al 20 jaar woedt het debat over euthanasie voor dementerende mensen, maar tot nu toe kon er geen politiek akkoord over worden gevonden. CD&V kantte zich altijd tegen een uitbreiding van de euthanasiewet. Deze regeerperiode was er ook weinig discussie over, omdat gewezen CD&V-voorzitter Joachim Coens in het regeerakkoord liet inschrijven dat stappen in ethische dossiers alleen kunnen worden gezet indien daar een consensus over bestaat. Gezien het veto van CD&V werden er nauwelijks of geen pogingen ondernomen. Rond abortus gebeurde dat wel, maar ondanks een unaniem advies van experts om de termijn uit te breiden van 12 naar 18 weken zette CD&V ook daar haar joker in.

LEES OOK. DISCUSSIE. Moet euthanasie kunnen voor mensen met vergevorderde dementie?

Inzake euthanasie bestaat het probleem dat mensen misschien wel een wilsverklaring voor later op zak hebben, maar dat ze die niet kunnen gebruiken wanneer ze dementerend zijn en dus niet meer wils- of handelsbekwaam. Dat zorgt ervoor dat ze vaak al in een vroeg stadium – wanneer ze wel nog volledig helder kunnen denken – al moeten beslissen om voor euthanasie te kiezen. Dat was zo bij Hugo Claus, maar ook bij de gewezen VRT-baas Jan Ceuleers. Zij moeten dus eigenlijk te vroeg uit het leven stappen omdat het later niet meer mogelijk is.

N

CD&V ten tijde van het voorzitterschap van Joachim Coens. — © BELGA

Nu de partij haar verkiezingsprogramma voorbereidt, wil CD&V-voorzitter Sammy Mahdi zijn leden echter laten beslissen of ze toch geen bocht willen maken. “CD&V vindt een menswaardig levenseinde belangrijk. Daarom moet sterk geïnvesteerd worden in palliatieve zorg en moet bekeken worden onder welke voorwaarden euthanasie bij vergevorderde dementie mogelijk is,” luidt de stelling die de partij straks aan alle provinciale afdelingen gaat voorleggen.

Die voorwaarden zijn echter streng. CD&V wil niet alleen dat er ook geïnvesteerd wordt in palliatieve zorg en zorgbegeleiding. Vooraleer ook echt euthanasie te kunnen toepassen, moet de patiënt niet alleen te allen tijde kunnen aangeven dat hij de euthanasie nog wil – CD&V is voor een permanente toetsing van die wil –, er moet ook sprake zijn van ondraaglijk psychisch lijden. “En het is niet omdat iemand zijn familie bijvoorbeeld niet meer herkent dat er sprake is van ondraaglijk lijden”, legt CD&V-Kamerlid Els Van Hoof uit. Bovendien moet dat ondraaglijk lijden voor haar gecheckt worden door een multidisciplinair team waarin verschillende psychiaters zitten.

LEES OOK. CD&V maakt bocht over euthanasie: “Discussie over leven en dood niet overlaten aan partijen met weinig morele grenzen”

N

CD&V-Kamerlid Els Van Hoof. — © BELGA

CD&V pleit voor uitgebreide hoorzittingen met experts in het parlement. Over de huidige wetgeving en een eventuele uitbreiding moet goed worden nagedacht, luidt het. “We mogen niet over één nacht ijs gaan. Zo iets met één pennentrek regelen, dat kan niet”, dixit Van Hoof. De zaak deze legislatuur nog regelen, is dan ook uitgesloten.

““We mogen niet over één nacht ijs gaan. Zo iets met één pennentrek regelen, dat kan niet”

Els Van Hoof

CD&V-Kamerlid

Dat is nochtans wat Open VLD en Vooruit toch nog gaan proberen. Robby De Caluwé (Open VLD) en Karin Jiroflee (Vooruit) hebben hun bestaande wetsvoorstellen samengelegd en herschreven en gaan het volgende week in de Kamer al proberen agenderen. In dat voorstel kan de wilsverklaring ook recht geven op euthanasie wanneer ze niet langer bij bewustzijn of al in een verder gevorderd stadium van dementie zitten. “Wij gaan dus uit van de patiënt en van een definitie van dementie. Hoe ga je omschrijven wat vergevorderd dementie is? Voor de ene is dat je familie niet meer herkennen, voor de andere niet meer uit bed kunnen,” zegt De Caluwé. Volgens de liberaal is dit geen opening van CD&V. “De partij wil alleen tijd rekken om voor 9 juni geen kiezers voor het hoofd te stoten”.

N

Open VLD-Kamerlid Robby De Caluwé.

Eenzelfde geluid is bij Vooruit te horen. “Dit is puur voor de galerij”, reageert Freya Van den Bossche. “Na 20 jaar blokkering van CD&V op ethische thema’s, is de partij nog steeds niet bereid te stemmen voor het recht op euthanasie voor dementerenden. Zij hebben nog steeds geen recht op een zelfgekozen, zacht levenseinde. Nu een expertenrapport vragen om het dan vervolgens de prullenmand in te werpen, net als bij abortus? Niet nog een keer. De voorstellen liggen al jaren klaar. Het is tijd om vrij te stemmen.”

LEES OOK. 3.300 Belgen kozen vorig jaar voor euthanasie, onder hen ook koppels: “Samen is ook echt samen” De voorzitter van de euthanasiecommissie, professor Wim Distelmans (VUB), noemt het absurd dat hierover na 20 jaar nog altijd geen regeling bestaat. “Ik geef drie lezingen per week. Niemand begrijpt dit. 80 procent van de Vlamingen is hier voor. En wij hebben met LEIF (*een initiatief dat pleit voor een waardig levenseinde, red.*) ook al 80.000 handtekeningen verzameld rond dit thema”.

N

De professor hoopt alvast dat het in België niet even ingewikkeld zal worden gemaakt als in Nederland, waar sprake moet zijn van ondraaglijk en onomkeerbaar lijden. “Daar blokkeren artsen volledig op, waardoor euthanasie op dementerenden nauwelijks wordt toegepast”. Distelmans pleit ervoor om de notie van *menselijke waardigheid* in de wet in te schrijven. “Als iemand met de eigen uitwerpselen begint te spelen of naakt op straat loopt. In zo’n omstandigheden is verder leven onwaardig. Zo vermijd je problemen zoals in Nederland”. Distelmans wijst er tot slot nog op dat extra steun voor palliatieve zorg zeer goed is. “Ik heb dat in België geïntroduceerd, maar er is nog altijd veel tegenstand. Ik heb een palliatief team, maar we zitten met een deficit van 250.000 euro. Van Vlaams minister van Welzijn Hilde Crevits (CD&V) krijgen wij geen extra geld”. Groen-voorzitter Nadia Naji is blij met de opening van CD&V, maar wil dat er tegelijkertijd ook over abortus wordt gepraat. “We zijn 100 dagen voor de verkiezingen. Ofwel grijpen we de laatste periode van deze legislatuur aan om mensen meer zeggenschap te geven over hun eigen leven, ofwel blijft het bij communicatie en campagnevoeren. Wij kiezen heel duidelijk voor het eerste.”